

Oslo

Oslos by- og uteliv

Alkoholpolitisk handlingsplan
for Oslo kommune 2024 – 2028

Trygt,
attraktivt,
seriøst og
inkluderende

Innhold

Bakgrunn og forankring	s. 6
1. Hovedmål 1: Oslo skal ha et trygt, attraktivt, seriøs og inkluderende by- og uteliv	s. 8
1.1. Delmål: Et attraktivt og mangfoldig by- og uteliv med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering	s. 8
1.1.1. Tiltak: Skjenkebevilling til handelsbedrifter	s. 9
1.1.2. Tiltak: Skjenkebevilling på avgrensede områder for voksne på enkelte idrettsarrangement	s. 10 s. 10
1.1.3. Tiltak: Gi fast skjenkebevilling til de som skjenker jevnlig	s. 10
1.1.4. Tiltak: Stille krav om konseptangivelse	s. 11
1.1.5. Tiltak: Gjennomføre konseptvurderinger og bidra til at byen oppleves som trygg for barn og unge	s. 11
1.1.6. Tiltak: Opprettholde praksis for salgsbevilling	s. 11
1.1.7 Tiltak: Legge til rette for nettsalg og trygg utlevering av alkohol	s. 11
1.1.8 Tiltak: Benytte muligheten til å gi bevillinger for en enkelt bestemt anledning	s. 12
1.1.9 Tiltak: Veiledning og dialog med næringen	s. 12
1.1.10 Tiltak: Samarbeide tett med politiet	s. 12
1.1.11 Tiltak: Utføre målrettede kontroller	s. 14
1.1.12 Tiltak: Tildele prikker ved regelbrudd	s. 14
1.1.13 Tiltak: Bistå andre aktører i arbeidet mot illegale rusmidler i utelivet	s. 14

1.2 Delmål: En næring med kompetent arbeidskraft	s. 15
1.2.1 Tiltak: Samarbeid med Arbeidstilsynet	s. 15
1.2.2 Tiltak: Arrangere Saluttkurs	s. 15
1.2.3 Tiltak: Bidra til å styrke bevillingshavers internkontroll	s. 15
1.2.4 Tiltak: Oppfølging av ansvarlige roller	s. 16
1.3 Delmål: Et inkluderende uteliv, uten diskriminering og trakassering	s. 16
1.3.1 Tiltak: Bidra til økt kunnskap om diskriminering og trakassering	s. 16
1.3.2 Tiltak: Samarbeide med andre myndigheter og organisasjoner	s. 17
1.3.3 Tiltak: Gjennomføre målrettede diskrimineringskontroller	s. 17
1.3.4 Tiltak: Oppfordre til universell utforming av steder med skjenkebevilling	s. 17
1.4 Delmål: Forutsigbare rammebetingelser for næringen	s. 18
1.4.1 Tiltak: Delvis automatisk fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger	s. 18
1.4.2 Tiltak: Digitalisering og tilgjengeliggjøring av data for publikum	s. 18
1.4.3 Tiltak: Opprettholde kontaktforum for restaurant- og utelivsnæringen	s. 19
1.4.4 Tiltak: Opprettholde Næringsetatens konferanse for utelivsnæringen	s. 19
1.4.5 Tiltak: Etablere og videreutvikle arenaer for dialog og samarbeid	s. 19

1.5 Delmål: Lokal forankring av alkoholpolitikken på bydelsnivå	s. 20
1.5.1 Tiltak: Samarbeid mellom bydelene og Næringsetaten	s. 20
1.5.2 Tiltak: Tydeliggjøre bydelenes rolle som høringsinstans	s. 20
2. Hovedmål 2: Salg og skjenking av alkohol skal skje på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende	s. 23
2.1 Delmål: Hindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet	s. 24
2.1.1 Tiltak: Utføre vandelsvurderinger i søknadsprosessen	s. 24
2.1.2 Tiltak: Utføre vandelsvurdering i driftsfasen	s. 24
2.1.3 Tiltak: Videreføre tverretatlig samarbeid	s. 25
2.1.4 Tiltak: Stille krav om dokumentasjon	s. 25
2.1.5 Tiltak: Sikre effektiv sanksjonering	s. 25
2.2 Delmål: Sikre seriøs drift	s. 26
2.2.1 Tiltak: Utøve skjønn ved behov	s. 26
2.2.2 Tiltak: Sette vilkår ved tildeling av bevilling	s. 26
2.2.3 Tiltak: Innvilge bevilling for en tidsbegrenset periode	s. 27
2.2.4 Tiltak: Inndra bevilling midlertidig	s. 27

Bakgrunn og forankring

Oslo skal være en grønn og levende by. Byrådet ønsker å spille på lag med næringslivet i byen, og gi gode og forutsigbare rammevilkår for å drive lønnsomt og bærekraftig. Det skal være lett å drive både små og større forretninger i Oslo, der både fysisk og digital handel finner sted. Uteliv, kulturliv, nabolagsinitiativ og næringslivet er de viktigste drivkreftene for bedre byliv, og kommunen må legge til rette for at de får plass og anledning til å drive sin aktivitet i bybildet. Oslo kommune skal kontinuerlig jobbe for at byen skal bli mer tilgjengelig og universelt utformet.

Oslos mangfoldige restaurant- og uteliv er en viktig vekstbransje. Næringen skaper mange arbeidsplasser, gir store inntekter og legger til rette for gode og varierte mat-, drikke- og kulturopplevelser for innbyggere og besøkende. Byrådet vil føre en liberal og ansvarlig skjenkepolitikk, som legger til rette for den seriøse serveringsnæringen, et levende kulturliv og et trygt uteliv. Samtidig er ikke alkohol en ordinær vare, og har et stort skadepotensial. Folkehelse er et grunnleggende styringsprinsipp for forvaltningen av alkoholpolitikken i Oslo kommune. Skjenkepolitikken skal også ta hensyn til at byen oppleves som trygg for barn og unge.

Det øverste styringsdokumentet i kommunens styringssystem er gjeldende kommuneplan. Kommuneplanens arealdel er vedtatt av Oslo bystyre 23. september 2015 og samfunnsdelen

med byutviklingsstrategier er vedtatt 30. januar 2019. Planen tar stilling til langsiktige utfordringer, og fastsetter mål og strategier for kommunen. Den er grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen og bidrar til at kommunen samarbeider bedre internt. Det er også viktig at alkoholpolitisk handlingsplan ses i sammenheng med andre aktuelle planer som Folkehelsestrategi for Oslo (2023-2030), ruspolitiske handlingsplaner, Stolt og Fri - Handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, reiselivsstrategi og Campus Oslo - Strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden.

Alkoholloven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Kommunene har etter alkoholloven § 1-7d plikt til å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan, men innenfor lovens rammer er kommunene tillagt betydelig ansvar og

stor frihet til å utforme egen alkoholpolitikk. Handlingsplanens hensikt er å bidra til en forsvarlig alkoholpolitikk som både ivaretar hensynet til alkohollovens formål, folkehelse og legger til rette for en bærekraftig restaurant-, utelivs- og dagligvarenæring. Dette vil bidra til et attraktivt og mangfoldig uteliv med forutsigbare og næringsvennlige rammebetingelser. Samtidig vil hensynet til forsvarlig alkoholomsetning, kontroll, folkehelse og ivaretas. For kommunen er det også vesentlig at alkoholpolitikken bidrar til gode nabolag og at folk i ulike aldre og livssituasjoner trives i byen.

Folkehelseperspektivet og nedgang i skadelig bruk av alkohol er fremtredende i kommunens alkoholpolitikk. Oslo kommune slutter opp under Verdens helseorganisasjons mål om minst 20% nedgang i skadelig alkoholforbruk i perioden 2010-2030.

Oslo kommune har klare visjoner for digitalisering, også når det kommer til alkoholforvaltningen og tilgrensende områder. Brukernes behov er førende for utviklingen av nye digitale tjenester og hvordan de tilbys. I forrige planperiode innførte kommunen flere nye tjenester som har til hensikt å øke brukervennligheten, sikre effektivitet og gi økt tilgjengelighet. Fortsatt utvikling og implementering av brukerorienterte tjenester på dette feltet er styrende også i denne planperioden.

Hovedmål 1: Oslo skal ha et trygt, attraktivt, seriøst og inkluderende by- og uteliv

Det er viktig for Oslo kommune at salg og skjenking av alkohol skal foregå i trygge rammer, både for de som kjøper og serverer alkohol. Målsettingen innebærer også at det skal være trygt å oppholde seg i byen. Næringsetatens siste publikumsundersøkelse (2023) viser at over 74% føler seg trygge i byen og på utestedene. Delmålene skal bidra til å sikre fortsatt gode resultater. Folkehelseperspektivet og nedgang i skadelig bruk av alkohol ivaretas gjennom målet om trygg by, ved at alkoholbruken til innbyggerne i minst mulig grad skal medføre skader, både på et individnivå og et samfunnsnivå. Forhindre salg og skjenking til mindreårige og overskjenking er en hovedprioritet. Å jobbe for ansvarlig alkoholhåndtering og størst mulig overholdelse av regelverket blant bevillingshavere er viktig for å sikre en trygg by. Arbeidet med å fremme seriøse aktører i næringen er et virkemiddel for å redusere skadelig bruk av alkohol.

Oslo har et attraktivt og mangfoldig restaurant- og uteliv som er en berikelse for byen og til glede for innbyggere og besøkende. Næringsutvikling, byutvikling, kulturtilbudet, arbeidsplassene og verdiskapingen i restaurant- og utelivet er verdifullt for byen. Handlingsplanen skal bidra til å opprettholde attraktiviteten for brukerne og driverne.

Enkelte bestemmelser i alkoholloven har andre formål enn de rent alkoholpolitiske, herunder å hindre diskriminering på utesteder. Dette gjenspeiles i kommunes alkoholpolitikk ved at et av delmålene er at Oslo skal ha et uteliv for alle, uten diskriminering og trakassering.

1.1

Delmål: Et attraktivt og mangfoldig by- og uteliv med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering

Restaurant- og utelivsnæringen er dynamisk, og en drivende faktor i by- og samfunnsutviklingen. Flerbruksutviklingen har vært positiv for publikum, da den har ført til et bredere og mangfoldig tilbud i byen.

Oslo kommune vil føre en liberal og ansvarlig skjenkepolitikk. Den største endringen i alkoholpolitikken er at det nå kan innvilges skjenkebevilling til handelsbedrifter og ved enkelte idrettsarrangementer.

Alkoholhåndtering kan by på utfordringer for aktørene i næringen, gjester og byens øvrige befolkning. Det er derfor sentralt at kommunen i

størst mulig grad implementerer tiltak som bidrar til å gjøre håndteringen både trygg og ansvarlig. Kommunen har gjennom flere år hatt fokus på å forhindre salg og skjenking av alkohol til mindreårige. Resultatene av kommunens kontrollvirksomhet indikerer at skjenking og salg av alkohol til mindreårige forekommer sjeldnere enn tidligere, men dette bør likevel være et prioritert område også i denne planperioden.

Det synes å være tendenser til et noe endret drikkemønster, som har ført til et større tilbud av gjennomførte alkoholfrie og alkoholsvake alternativer. Det er likevel blant mange ansett som kulturelt akseptert å drikke alkohol slik at man blir åpenbart påvirket. Skjenking av alkohol til gjester som er åpenbart påvirket av rusmidler er relativt utbredt, og blant de vanligste overtredelsene som avdekkes gjennom kommunens kontrollvirksomhet. Dette har et stort potensial både for individuelle og samfunnsmessige skader. Overholdelse av forbudet om skjenking til åpenbart påvirkede personer er fortsatt et satsningsområde for kommunen.

1.1.1.

Tiltak: Skjenkebevilling til handelsbedrifter

Kommunen kan gi skjenkebevilling til handelsbedrifter som selger varer, tjenester og kulturopplevelser. Det gis bevilling til den enkelte handelsbedrift og ikke til hele kjøpesentre, mathaller o.l. Næringsetaten må foreta en konkret vurdering i det enkelte tilfelle, hvor hensynet til kontroll på skjenkingen og hensynet til ansvarlig skjenking vil vektes tungt.

Bevillingen gis på vilkår av at bedrifter ivaretar hensynet til barn og unge, altså de under 18 år. Vilkåret settes i bevillingsvedtaket. Det gis ikke fast skjenkebevilling til handelsbedrifter som ikke skjenker jevnlig.

En bedrift som selger idretts/sportslige opplevelser hvor kunden aktivt deltar, vil ikke kunne få skjenkebevilling i hele lokalet. Dersom det er klart adskilte serverings- eller konferanseområder, kan bevilling gis til disse.

De som ikke får fast bevilling, kan søke om skjenkebevilling for en enkelt anledning.

1.1.2

Tiltak: Skjenkebevilling på avgrensede områder for voksne på enkelte idrettsarrangement

Kommunen kan gi skjenkebevilling til avgrensede områder for voksne på enkelte idrettsarrangement. «Idrettsarrangement», vil i denne sammenhengen si arrangement der publikum kjøper/innløser billett for å se på toppidrett.

Fast skjenkebevilling kan gis til de idrettsarenaene som driver med fast og jevnlig skjenking. Sporadiske idrettsarrangementer kan søke om skjenkebevilling for enkelt anledning. Det kan skjenkes under hele arrangementet. Kommunen tillater skjenking/drikking på tilknyttede arealer på idrettsarenaen, men ikke på tribuner. Det stilles krav om 18-års aldersgrense i skjenkearealene, slik at det blir en tydelig avgrensing mot barn og unge. Næringsetaten utarbeider passende vilkår for faste skjenkebevillinger for å gi tydelige vedtak.

Det skal innhentes erfaringer om ny praksis før den eventuelt videreføres i etterfølgende bevillingsperiode (2028-2032).

1.1.3

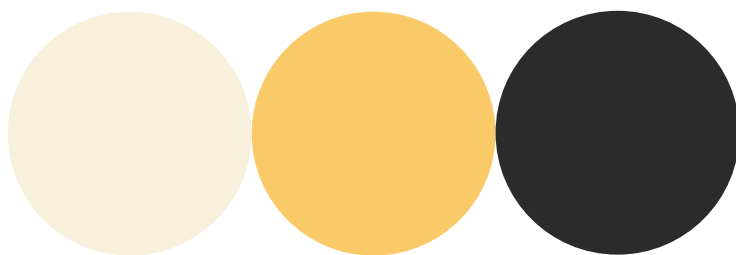
Tiltak: Gi fast skjenkebevilling til de som skjenker jevnlig

Det er i dag flere lokaler med fast skjenkebevilling som skjenker alkohol sporadisk og som i hovedsak er utilgjengelige for offentligheten. En del av skjenkingen som utøves på disse stedene er ikke bevillingspliktig og ikke i tråd med alkohollovens intensjon. Ved søknad om skjenkebevilling vil kommunen vurdere om intensjonen er å skjenke jevnlig, og kan avslå søknad om bevilling dersom dette ikke er tilfellet.

1.1.4

Tiltak: Stille krav om konseptangivelse

Oslo kommune følger opp søknader om salgs- eller skjenkebevilling ved å be om utfyllende konseptbeskrivelse der det er nødvendig. Konseptbeskrivelsen skal bidra til å sikre at bevillingene som innvilges er i tråd med regelverket. Konseptbeskrivelsen danner grunnlag for kommunens videre veiledning og dialog med søker i søknadsprosessen og i driftsfasen.

1.1.5

Tiltak: Gjennomføre konseptvurderinger og bidra til at byen oppleves som trygg for barn og unge

Det er opp til kommunens frie skjønn å vurdere om en bevilling til salg- eller skjenking av alkohol skal gis. Dette følger klart av alkoholloven § 1-7a. Det må imidlertid gjøres en konkret og helhetlig vurdering i hver enkelt sak. Kommunens frie skjønn inkluderer hvilke typer driftskonsepter som kan innvilges skjenkebevilling. Generelt kan alle hensyn som fremmer alkohollovens formål være relevante ved en slik vurdering.

Når det søkes om skjenkebevilling ved steder som ikke er ordinære serverings- og skjenkesteder, skal Næringsetaten stille vilkår om at stedet ivaretar hensynet til barn og unge. Dette ansvarliggjør skjenkestedene. At det settes vilkår medfører også at kommunen kan kontrollere dette forholdet og ilegge prikker hvis vilkåret brytes. Det er Næringsetaten som utarbeider slike vilkår, og etaten kan veilede ved utformingen av individuelle internkontrollsystem ved behov. Det kan også gjøres en vilkårsvurdering i bevillingsperioden for steder som ikke har oppgitt korrekt konsept ved søknad, eller hvis konseptet endres under bevillingsperioden.

Driftskonseptene food-trucks og andre mobile salgsvogner, gatekjøkken, kiosker eller bensinstasjoner gis ikke skjenkebevilling.

1.1.6

Tiltak: Opprettholde praksis for salgsbevilling

Det kan gis salgsbevilling til virksomheter som har et fremtredende utvalg av dagligvarer, herunder mat og drikke. Videre kan det gis salgsbevilling til delikatesseforretninger og spesialforretninger for kjøtt, fisk, ost o.l., samt til øl/mineralutsalg og importørutsalg. Det gis ikke salgsbevilling til steder som har skjenkebevilling, eller til driftskonsepter som gatekjøkken, foodtrucks eller bensinstasjoner.

1.1.7

Tiltak: Legge til rette for nettsalg og trygg utlevering av alkohol

Det kan innvilges salgsbevilling for nettsalg og utlevering der utsalgsstedet er dagligvarebutikk, spesialforretning, øl/mineralutsalg, importørutsalg eller serveringssted.

Det gis ikke salgsbevilling for nettsalg til steder som ikke kan inneha ordinær salgsbevilling, jf. tiltaket over. Videre gis det ikke bevilling til steder der forretningsadressen er registrert som bolig. Ved søknader om salgsbevilling for nettsalg og utlevering av alkohol er det særskilte krav til dokumentasjon i søknadsprosessen. Bevillingshaver er også ansvarlig for at den som utleverer alkoholen overholder alkohollovens regler. I denne sammenheng må bevillingshaver og den som utleverer alkoholen ha tilfredsstillende internkontroll, og rutiner for trygg utlevering.

1.1.8

Tiltak: Benytte muligheten til å gi bevillinger for en enkelt bestemt anledning

Det kan gis skjenkebevilling for en enkelt bestemt anledning til et åpent arrangement etter alkoholoven § 1-6 andre ledd eller et lukket arrangement. For lukkede arrangementer kan det gis skjenkebevilling i alle typer lokaler og områder, så fremt arrangementet oppfyller kravene til et «sluttet selskap» etter alkoholoven § 4-5.

For åpne arrangementer kan det gis skjenkebevilling for en enkelt bestemt anledning, så lenge dette gis i tråd med føringene i denne planen.

Skjenkebevilling for enkelt bestemte anledninger, som ikke gjelder utvidelse av areal, gis kun til steder hvor det ikke allerede foreligger en fast skjenkebevilling eller søknad om dette. Bevillingssøker og skjenkeansvarlig må være fylt 20 år.

1.1.9

Tiltak: Veiledning og dialog med næringen

Oslo kommune skal for å sikre ansvarlig alkoholhåndtering tilby veiledning og dialog i alle deler av forvaltningen av alkoholoven, basert på metodikk utviklet i det tidligere Salutt-prosjektet.

Veiledning og dialog i søknads- og oppstartsprosessen er særlig viktig for å sikre at

bevillingssøker har de nødvendige forutsetningene for å forhindre overtredelser av gjeldende regelverk. Det skal blant annet være fokus på å gi ekstra informasjon til bevillingshavere om lover og regler som kan få store konsekvenser dersom de ikke overholdes. Etaten bør også veilede steder som ikke anses som ordinære serverings- og skjenkesteder, for å sikre at disse ivaretar hensynet til barn og unge.

Det skal også tilbys særskilte veiledninger som aktivt benytter Salutt-metodikk i forkant av store arrangementer, festivaler, julebordsesongen, studieoppstart og lignende. Veiledningene omhandler blant annet regler for skjenking av alkohol og forebyggende tiltak mot overskjenking.

1.1.10

Tiltak: Samarbeide tett med politiet

Erfaringer fra Salutt-prosjektet tilsier at det er viktig med et samarbeid med politiet. Politiets tilstedeværelse har en svært god forebyggende effekt. Det er gjennom samarbeidsavtale mellom

Oslo politidistrikt og Oslo kommune enighet om tettere samarbeid og videreføring av Salutt-metodikken. I tillegg er ofte politiet riktig forvaltningsinstans for en del utfordringer som oppstår i tilknytning til utelivet. Kommunen skal på sin side følge opp relevante forhold som politiet opplyser om.

1.1.11

Tiltak: Utføre målrettede kontroller

Oslo kommune skal, utover det lovpålagte minimumskravet om at hver bevilling skal kontrolleres minst én gang i året, ha målrettet kontrolloppfølging. Oppfølgingen skal baseres på parametere som blant annet salgs- og skjenkestedets driftshistorikk, aldersgrense og beliggenhet.

Videre er det et sentralt element i kommunens kontrollvirksomhet å øke næringens bevissthet rundt skjenking og salg av alkohol til mindreårige og åpenbart påvirkede personer.

For en få en mest mulig kunnskapsbasert kontrolloppfølging er det også hensiktsmessig å søke tverrfaglig og tverretattlig samarbeid med

andre instanser. Kommunen samarbeider blant annet med Oslo politidistrikt, Arbeidstilsynet, A-krimssenteret i Oslo, Brann- og redningsetaten og KoRus Oslo. Videreutvikling av eksisterende og eventuelle nye samarbeid er viktig også i denne planperioden.

1.1.12

Tiltak: Tildele prikker ved regelbrudd

Oslo kommune skal tildele prikker ved brudd på alkoholregelverket. Selv om kommunens primære mål er at man i samarbeid med næringen skal gjøre utelivet trygt, er kommunen også satt til å forvalte et nasjonalt prikktildelingssystem. Dette innebærer at tildeling av 12 prikker i løpet av en periode på to år fører til en standardreaksjon på én ukes inndragning av skjenkebevillingen. Alkoholregelverket er bygget på et objektivt ansvar for bevillingshaver, som innebærer at dokumenterte avvik får konsekvenser i form av prikktildeling. For å sikre legitimiteten er det viktig at brudd på alkohollovens bestemmelser skal sanksjoneres raskt og effektivt, og at kommunen har en forutsigbar praksis.

1.1.13

Tiltak: Bistå andre aktører i arbeidet mot illegale rusmidler i utelivet

Oslo kommune skal bistå andre aktører i arbeidet mot illegale rusmidler i utelivet.

1.2.

Delmål: En næring med kompetent arbeidskraft

Kompetent arbeidskraft er en nøkkel til forsvarlig drift. Mange ansatte har utelivet som sin første kontakt med arbeidslivet, med få eller ingen formelle kvalifikasjoner. Bevillingshaver har selv ansvar for at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse. Kommunen skal imidlertid også veilede for å heve kompetansenivået i næringen for å sikre regelverksoverholdelse, slik at bevillingshaver kan unngå prikktildeling og andre negative konsekvenser.

Kompetansehevende tiltak kan bidra til å heve statusen til yrket. Tiltak som kan bidra til at denne delen av næringslivet blir mer anerkjent er positivt med tanke på rekrutteringen og hvor lenge ansatte arbeider i næringen. At flere aktører har et langtidsperspektiv, kan bidra til et tryggere uteliv.

1.2.1

Tiltak: Samarbeid med Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at reglene om allmenngjort tariff lønn og arbeidsmiljø overholdes, og kommunen har i flere år hatt et nært samarbeid med Arbeidstilsynet gjennom faste samarbeidsmøter, samarbeidskontroller og løpende informasjonsutveksling. Næringsetaten skal fortsette å samarbeide tett med Arbeidstilsynet, herunder tipse Arbeidstilsynet når det er mistanke om brudd.

1.2.2

Tiltak: Arrangere Saluttkurs

Oslo kommune fortsetter å gjennomføre obligatoriske kurs i ansvarlig alkoholhåndtering for ansatte ved skjenkesteder som holder åpent etter kl. 01.00. Dette er forankret i gjeldende åpningstidsforskrift for Oslo kommune. Saluttkurset skal bidra til å sikre at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap om regelverket. Denne kompetansehevingen er nyttig for driften, og en stor fordel for samarbeidet mellom kommunen og næringen i forbindelse med senere kontrollvirksomhet.

1.2.3.

Tiltak: Bidra til å styrke bevillingshavers internkontroll

Oslo kommune har fokus på at alle skjenkesteder har et godt internkontrollsystem. Et internkontrollsystem går ut på å organisere den daglige driften av stedet slik at regelverk overholdes og risikofaktorer avdekkes. Bevillingshaverne må videre ha et system for hvordan eventuelle avvik skal rettes og følges opp for å unngå gjentakelse. Kommunen skal gjennom veiledning under skjenkekontroller og i sin øvrige dialog med bevillingshaverne bidra til økt kunnskap om og forståelse av viktigheten av god internkontroll. Dette er viktig også på steder som ikke anses som ordinære serverings- og skjenkesteder, for å ivareta hensynet til barn og unge.

1.2.4.

Tiltak: Oppfølging av ansvarlige roller

Oslo kommune skal følge opp at bevillingspliktige virksomheter til enhver tid oppfyller kravene knyttet til styrer og stedfortreder. Dette er viktig for å sikre at kompetent arbeidskraft innehar nøkkelroller, og at disse rollene besittes av personer med et reelt ansvar for utøvelsen av bevillingen.

1.3

Delmål: Et inkluderende uteliv, uten diskriminering og trakassering

Oslo kommune skal fremme inkludering og likeverd for alle, uavhengig av hvem de er. Et mangfoldig Oslo beriker samfunnet og livet til innbyggerne. Kommunen har nulltoleranse mot rasisme og diskriminering, inkludert hatefulle ytringer og hatkriminalitet. Kommunen skal også kontinuerlig jobbe for at byen skal bli mer tilgjengelig og universelt utformet. Tiltak for å bekjempe diskriminering og seksuell trakassering er avgjørende for å nå dette målet. Kommunen har som mål å avdekke og forebygge diskriminering og trakassering i utelivet. Oppslag i media, henvendelser fra publikum, kommunens diskrimineringskontroller og anmeldelser til politiet viser dessverre at ikke alle har lik tilgang

til Oslos restauranter og utesteder. Noen grupper er utsatt for diskriminering, trakassering og hatkriminalitet på byen. Seksuell trakassering er en særlig form for diskriminering, og er spesielt et problem for ansatte fra gjester.

1.3.1

Tiltak: Bidra til økt kunnskap om diskriminering og trakassering

Gjennom veiledning og dialog med utelivsnæringen bidrar Oslo kommune til økt kunnskap om diskriminering og trakassering. Serverings- og skjenkesteder med kleskode bør opplyse om denne kleskoden både utenfor stedet, på nettet og i sosiale medier.

I møte med næringen informerer kommunen om ansattes rett på et trygt arbeidsmiljø uten seksuell trakassering, og oppfordrer bevillingshavere til å inkludere rutiner for forebygging og håndtering av seksuell trakassering i sin internkontroll eller som del av HMS-arbeidet.

1.3.2

Tiltak: Samarbeide med andre myndigheter og organisasjoner

Oslo kommune har samarbeidsavtale med Likestillings- og diskrimineringsombudet og det gjennomføres felles forebyggende veiledninger på skjenkesteder. Kommunen samarbeider også med Hatkrimgruppen i Oslo politidistrikt og organisasjoner som representerer personer som er utsatt for diskriminering. Formålet er å danne et bedre beslutningsgrunnlag for målrettede tiltak mot diskriminering og trakassering i utelivet.

1.3.3

Tiltak: Gjennomføre målrettede diskrimineringskontroller

Oslo kommune har utviklet en kontrollmetodikk for å avdekke utelivsdiskriminering. I planperioden skal kommunen fortsatt benytte målrettede diskrimineringskontroller som virkemiddel for å forebygge og avdekke diskriminering.

1.3.4

Tiltak: Oppfordre til universell utforming av steder med skjenkebevilling

Oslo kommune ønsker at byens skjenkesteder og arrangementer skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne. Kommunen skal oppfordre alle som søker om bevilling til å sikre at gjeldende krav til universell utforming er oppfylt.

1.4. Delmål: Forutsigbare rammebetingelser for næringen

Oslo kommune skal være en brukerorientert virksomhet med fokus på effektivitet og forutsigbarhet i saksbehandlingen og nøyaktighet i tjenesteytingen. Dette innebærer at det skal arbeides med forenkling av prosesser gjennom digitalisering der dette er mulig, og gjennom samhandling med næringen.

1.4.1 Tiltak: Delvis automatisk fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger

Oslo kommune gjennomfører en delvis fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger. Alle salgsbevillinger fornyes automatisk. Følgende skjenkesteder må igjennom en fornyet vurdering:

- a) Steder som ikke er ordinære serverings- og skjenkesteder. Ordinære serverings- og skjenkesteder er steder som har servering av mat og/eller skjenking som sin hovedvirksomhet, og kan i tillegg tilby pubaktiviteter eller kulturtilbud.
- b) Steder som ligger i boligområde og som omfattes av åpningstidsforskriften § 3 bokstav f, som ikke har musikkvilkår.

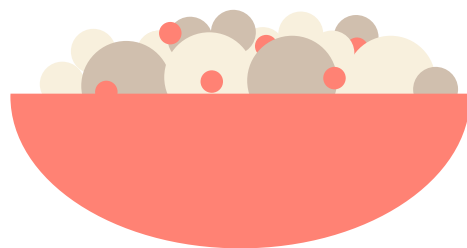
Musikkvilkår innebærer at det ikke er tillatt å spille musikk ute, eller slik at musikken høres ute, etter kl. 23.00.

- c) Skjenkebevillinger i lokaler der det ikke skjenkes jevnlig. Felles for disse bevillingene er at det skjenkes sjelden, sporadisk og at lokalene ikke er tilgjengelige for allmennheten.

Fornylsesprosessen skal gjennomføres på enklest mulig måte, og ikke som en full søknad om ny bevilling. Øvrige skjenkebevillinger fornyes automatisk. Det gjennomføres samtidig løpende vandelskontroller i bevillingsmassen.

1.4.2 Tiltak: Digitalisering og tilgjengeliggjøring av data for publikum

Behandlingen av bevillinger er et prioritert område i kommunens helhetlige satsning på elektroniske tjenester, og kommunen tilrettelegger for digitalt førstevalg i kommunikasjon med innbyggerne og næringslivet. Det skal arbeides videre med å sikre brukervennlighet i den digitaliserte

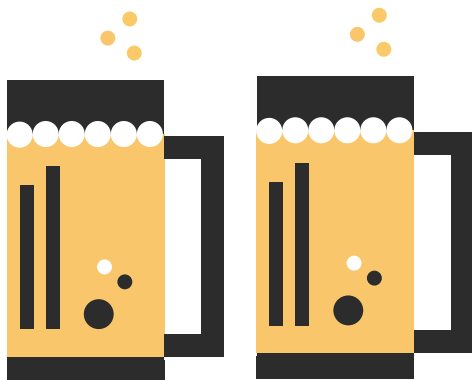
søknadsprosessen. Selvbetjening, mer presis og raskere kommunikasjon, samt enklere tilgang til informasjon for interessenter og allmenheten, er viktige elementer.

1.4.3

Tiltak: Opprettholde kontaktforum for restaurant- og utelivsnæringen

Kontaktforumet er en rådgivende møtearena for dialog mellom serverings- og utelivsnæringen og Oslo kommune. Kontaktforumet drøfter aktuelle saker som angår serverings- og utelivsnæringen i Oslo. Kontaktforumet ledes av byråd for kultur og næring. Andre berørte byråder deltar ved behov. Sekretariatet ivaretas av byrådsavdelingen. Det avholdes møter én gang i semesteret, eller oftere om det er behov. Forumet skal evalueres i løpet av neste planperiode.

Kontaktforumet har følgende sammensetning: Byråd for kultur og næring (leder), Næringsstaten, Kompetansesenter rus Oslo (KoRus Oslo i Velferdsetaten), representanter fra NHO Reiseliv, Virke, Fellesforbundet, Regionalt verneombud, Parat, Oslo Handelsstands Forening, Norsk

Restaurantforening, Ut i Oslo og en representant for studentfrivilligheten. I tillegg er det en rekke representanter fra restaurant- og utelivsnæringen. Andre aktører inviteres ved behov.

1.4.4

Tiltak: Opprettholde Næringsstatens konferanse for utelivsnæringen

Næringsstatens konferanse for utelivsnæringen er en årlig konferanse for eiere, drivere og ledere i Oslos utelivsnæring. Flere av etatens samarbeidsaktører, som Likestillings- og diskrimineringsombudet, Arbeidstilsynet, Oslo politidistrikt, Brann- og redningsetaten, Kompetansesenter rus Oslo (KoRus Oslo i Velferdsetaten) og utelivsaktører, blir invitert med til å holde foredrag og ha stand på konferansen.

1.4.5

Tiltak: Etablere og videreutvikle arenaer for dialog og samarbeid

Oslo kommune skal videreutvikle eksisterende kanaler for samarbeid internt, tverretattlig og i dialogen med næringen. Det er også ønskelig å se nærmere på behovet for nye møtearenaer og digitale plattformer som kan bidra til bedre oppfølging og informasjonsutveksling.

1.5

Delmål: Lokal forankring av alkoholpolitikken på bydelsnivå

Oslo kommune er organisert i bydeler, og det er viktig at alkoholpolitikken som vedtas sentralt også er lokalt forankret på bydelsnivå for å sikre gode demokratiske prosesser. Bydelens høringsuttalelse har som formål å ivareta sosiale og helsemessige hensyn. Gjennom at bydelsutvalgene bevisst, aktivt og målrettet ivaretar sin rolle som høringsinstans etter alkoholloven, vil bydelene spille en tydelig rolle i kommunens arbeid for et trygt, attraktivt og inkluderende uteliv.

I kommunens åpningstidsforskrift er bydelene gitt myndighet til å fastsette åpnings- og skjenketider i egen bydel gjennom lokale forskrifter. Dette bidrar til lokal forankring av kommunens alkoholpolitikk i et spenningsfelt hvor politiske føringer møter beboerhensyn og næringsinteresser. Videre sikres sammenhengen med øvrig regelverk ved at Næringsetaten som fagetat er høringsinstans i lokale forskriftsprosesser.

1.5.1

Tiltak: Samarbeid mellom bydelene og Næringsetaten

Oslo kommune skal legge til rette for et effektivt og formålstjenlig samspill mellom bydelene som høringsinstans og Næringsetaten som fagetat

som forvalter kommunens alkoholpolitikk. Det er viktig at bydelsutvalgenes nye folkevalgte får tilbud om veiledning og opplæring, for at den enkelte bydel skal kunne ivareta både sin rolle som høringsinstans og sikre lokale interesser. Det skal også legges til rette for et godt samarbeid om alkoholforvaltningen internt i bydelene, samt mellom Næringsetaten og bydelen som grunneier.

1.5.2

Tiltak: Tydeliggjøre bydelenes rolle som høringsinstans

Oslo kommune legger til rette for at bydelsutvalgenes kjennskap til lokalmiljøet i egen bydel kommer til uttrykk og i større grad kan vektlegges i forvaltningen av kommunens overordnede alkoholpolitikk. Dette vil bidra til økt samsvar mellom lokale interesser og kommunens alkoholpolitikk. Gjennom tydeliggjøring av bydelens rolle som høringsinstans etter alkoholloven, vil kommunens alkoholpolitikk bidra til styrket lokal forankring på bydelsnivå. Ved søknader om bevilling til enkelte bestemte åpne arrangementer vil Næringsetaten, der det vurderes hensiktsmessig, samarbeide med bydelene.

Hovedmål 2: Salg og skjenking av alkohol skal skje på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende

Oslos uteliv- og dagligvarenæring består i stor grad av gode og profesjonelle næringsdrivende som bidrar til stor verdiskaping. Imidlertid er denne delen av næringslivet også utsatt for økonomisk kriminalitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. En viktig del av kommunens arbeid med å legge til rette for like konkurransevilkår i byens serverings-, skjenke- og dagligvarenæring er å forhindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Denne typen kriminalitet er sterkt konkurransevridende og undergraver både skatte- og avgiftsregelverket og de ansattes rettigheter. Arbeidslivskriminalitet har alvorlige konsekvenser for arbeidstakere, virksomheter og samfunnet som helhet. Målrettet innsats vil bidra til et uteliv og en dagligvarebransje som konkurrerer på like vilkår.

Definisjoner og begrepsavklaringer

Begrepene "arbeidslivskriminalitet", "økonomisk kriminalitet" og "sosial dumping" er sentrale for hovedmål 2. Oslo kommune legger til grunn følgende forståelse av begrepene:

Økonomisk kriminalitet: Profittmotiverte, lovstridige handlinger som ofte begås innenfor eller med utspring i en økonomisk virksomhet som i seg selv er – eller gir seg ut for å være – lovlig.

Arbeidslivskriminalitet: Handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen.

Sosial dumping: Er knyttet til lav lønn, brudd på HMS-regler og arbeidstidsbestemmelser og at arbeidstakerne tilbys dårlige boforhold. Sosial dumping inkluderer både handlinger som bryter med loven, men også uetiske handlinger som ikke nødvendigvis er ulovlige. Som begrep brukes sosial dumping i hovedsak i forbindelse med utenlandske arbeidstakere, særlig knyttet til arbeidstakere fra de nye EU og EØS-landene.

2.1

Delmål: Hindre økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

Oslo kommune har som målsetning å bidra til bekjempelse av arbeidslivs- og økonomisk kriminalitet. Økonomisk kriminalitet, som skatte- og avgiftsunndragelser og manglende innberetning av omsetning, gir noen en uberettiget konkurransefordel og fører til at profesjonelle og gode næringsdrivende blir utkonkurrert. Arbeidslivskriminalitet, som bruk av ulovlig arbeidskraft, kan føre til utnyttelse av mennesker i en sårbar situasjon og åpner for sosial dumping. Det er også konkurransevridende, ettersom bruk av ulovlig arbeidskraft kan gi arbeidsgiver besparelser på lønnsutgifter, forskuddsskatt og arbeidsgiveravgift. Arbeidet med å fremme seriøse aktører i næringen er også et virkemiddel for å redusere skadelig bruk av alkohol.

2.1.1

Tiltak: Utføre vandelsvurderinger i søknadsprosessen

Oslo kommune skal i søknadsbehandlingen foreta en konkret og helhetlig vurdering av hvorvidt vandelskravet er oppfylt. Vurderingen gjøres på bakgrunn av opplysninger kommunen har innhentet fra aktuelle høringsinstanser. Ved vandelsvurdering av personer med vesentlig

innflytelse etter alkoholloven innhentes det alltid uttalelser fra politiet og skatte- og avgiftsmyndigheter. Dersom vandelskravet ikke er oppfylt, gis det ikke bevilling.

2.1.2

Tiltak: Utføre vandelsvurdering i driftsfasen

Oslo kommunes påser at kravet til uklanderlig vandel blant bevillingshaverne er oppfylt i driftsfasen. Vandelsvurderingen gjøres på bakgrunn av opplysninger kommunen har innhentet fra politiet og skatteetaten. Vandelsvurdering kan også gjøres på bakgrunn av informasjon mottatt fra samarbeidspartnere etter opplysnings- og meldeplikten. Dersom vandelskravet ikke lenger er oppfylt, inndras bevillingen.

For å forhindre økonomisk kriminalitet, arbeidslivskriminalitet og forhindre konkurransevridning, vil Oslo kommune vurdere vandelen til innehavere av salgs- og skjenkebevilling. Vurderingene gjøres i henhold til de måltall kommunen setter, og er basert på et målrettet utplukk.

2.1.3

Tiltak: Videreføre tverretatlig samarbeid

Oslo kommune er avhengig av et godt samarbeid med andre kontrollinstanser for å avdekke økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Kommunen ønsker at forpliktende samarbeidsavtaler med politiet, Skatteetaten og Arbeidstilsynet videreføres og videreutvikles. A-krimsentret er en annen viktig samarbeidspartner. I tillegg vil kommunen gjennomføre samarbeidskontroller for å avdekke økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet.

2.1.4

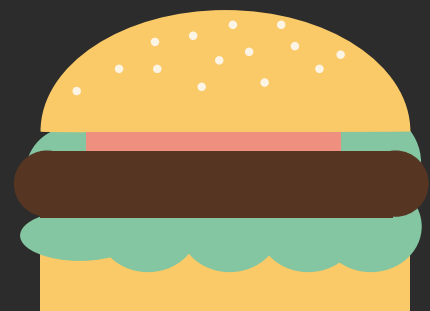
Tiltak: Stille krav om dokumentasjon

Oslo kommune krever fremlagt finansieringsplan med eventuell underliggende dokumentasjon samt likviditets- og driftsbudsjett i saker hvor det er mistanke om økonomisk kriminalitet, arbeidslivskriminalitet, stråmannsvirksomhet eller annen useriøs drift. Stråmannsvirksomhet og forsøk på omgåelse av lovens krav tilandel og egnethet ved hjelp av uriktige opplysninger kan forekomme i salgs- og skjenkenæringen. Ved å pålegge søkere å fremlegge ovennevnte dokumentasjon bidrar kommunen til at riktige personer underlegges vandelsvurdering og at bevilling faktisk gis til den for hvis regning virksomheten drives.

2.1.5

Tiltak: Sikre effektiv sanksjonering

Oslo kommune skal synliggjøre at økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet har en høy oppdagelsesrisiko og at slike overtredelser blir sanksjonert. Det følger av alkohollovens bestemmelser at vilkårene for å ha bevilling til enhver tid skal være oppfylt. Dersom vandelskravet ikke lenger er oppfylt, kan kommunen etter en forholdsmessighetsvurdering inndra bevillingen.

2.2

Delmål: Sikre seriøs drift

Oslo kommune skal ha seriøs drift av serverings- og skjenkesteder. I denne sammenheng forstår vi useriøsitet som at bedrifter og arbeidsgivere regelmessig og systematisk opererer på kanten av loven, bryter loven og/eller bryter det som regnes som god forretningsskikk. Kommunen erfarer at en del bevillingshavere ikke overholder alkoholloven og annet regelverk. Manglende kunnskap og liten vilje til å etterleve regelverket kan føre til uønsket og useriøs drift. Dette har en konkurransevridende effekt.

2.2.1

Tiltak: Utøve skjønn ved behov

Oslo kommune skal utøve skjønn etter alkoholloven § 1-7a i søknadsbehandlingen. Bestemmelsen gir vide rammer for hvilke hensyn som kan tillegges vekt ved avgjørelsen av søknader om bevilling. Generelt kan alle hensyn som fremmer alkohollovens formål samt alkoholpolitiske målsetninger anses som relevante. Paragrafen får anvendelse både på forhold ved selve salgs- eller skjenkestedet, og på de direkte eller indirekte involverte personers egnethet til å ha bevilling. Bruk av denne bestemmelsen kan blant annet bidra til bekjempelse av useriøs drift, arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Vurderinger som gjøres etter denne bestemmelsen kan gi grunnlag for å avslå søknad om bevilling, innvilge for en tidsbegrenset periode eller innvilge på nærmere angitte vilkår.

2.2.2.

Tiltak: Sette vilkår ved tildeling av bevilling

Oslo kommune kan etter alkoholloven sette vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Kommunen kan bare stille vilkår som er saklig begrunnet, det vil si vilkår som vil ivareta alkoholpolitiske og samfunnsmessige hensyn. Vilkårsstillelse vil for eksempel være aktuelt ved konsepter. Vilkår kan også stilles basert på kommunens erfaringer med stedet, som tilsier at seriøs drift ikke kan oppnås uten vilkår. Vilkår må ikke være uforholdsmessig tyngende. Når det gjelder vilkår for å ivareta hensynet til barn og unge på steder som ikke er ordinære serverings- og skjenkesteder, vises det til punkt 1.1.9 og 1.2.3 som omhandler veiledning av slike steder.

For særlig å ivareta beboerinteresser vil det normalt stilles vilkår om at det ikke er tillatt å spille musikk ute, eller slik at musikken høres ute, etter kl. 23.00, for serverings- og skjenkesteder som ligger nærmere enn 50 meter fra boliger. Kommunen kan også stille vilkår om at det ikke kan spilles musikk ute der andre omstendigheter gjør at et slikt vilkår vurderes som nødvendig.

2.2.3

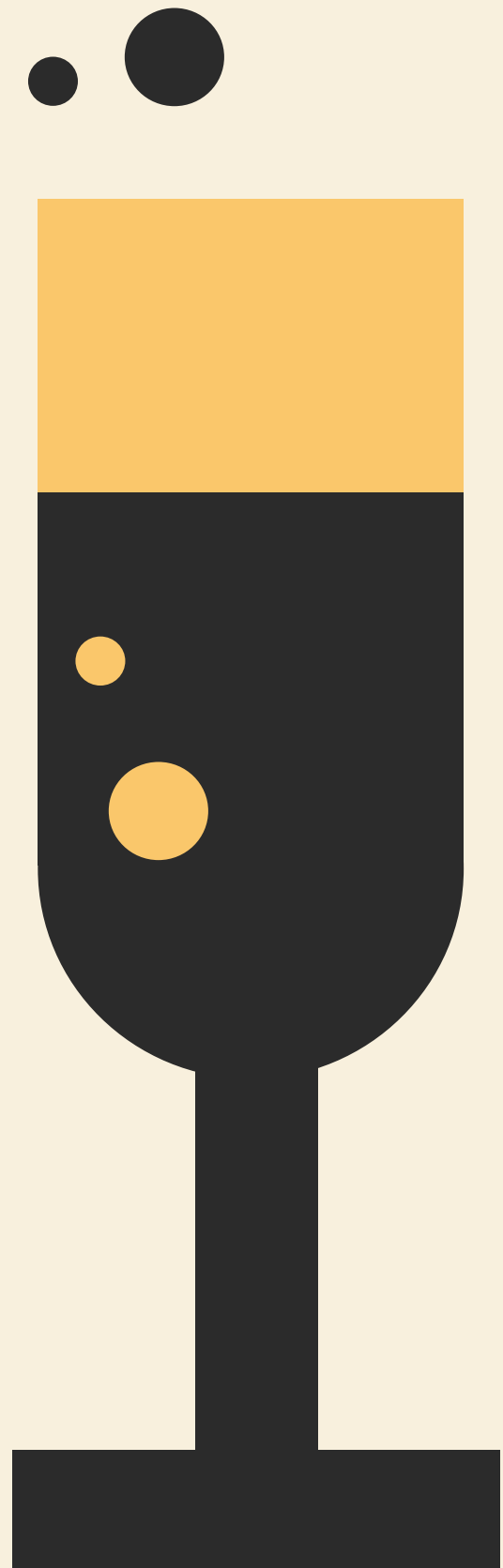
Tiltak: Innvilge bevilling for en tidsbegrenset periode

Oslo kommune kan i tvilstilfeller og der det anses hensiktsmessig innvilge bevilling for en begrenset periode i stedet for å avslå søknaden. Dette kan være aktuelt i de tilfeller hvor høringsinstansene melder om verserende saker, hvis utfall er avgjørende for kommunens konklusjon av om vandelskravet er oppfylt eller ved vurderinger av om bevillingshaver er egnet. Tidsbegrenset bevilling kan også være formålstjenlig der kommunen ønsker å se om bevillingen vil bli utøvet forsvarlig og i henhold til gjeldende regelverk.

2.2.4

Tiltak: Inndra bevilling midlertidig

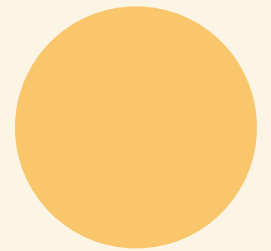
Oslo kommune inndrar bevillingen til de som får tildelt 12 prikker i løpet av en toårs periode. En slik midlertidig inndragning har en preventiv effekt og vil ramme bevillingshavere som ikke etterlever regelverket. Effektiv sanksjonering vil bidra til å unngå konkurransevridding. Gjentakende midlertidige inndragninger vil i ytterste konsekvens føre til permanent inndragning av bevillingen.

Oslo

Alkoholpolitisk handlingsplan for Oslo kommune 2024 – 2028

Design: Konsulenttenester,
Utviklings- og kompetanseetaten